

Nr. 56.

Brasovu,

3. Decembrie

1860.

Gazet'a si Fóiea esse regulatu o
data pe seputemana, adeca: Mar-
tia. —

Pretiul loru este pe 1 anu 10 f.,
pe diumetate anu 5 f. austr. inla-
intrulu Monarchiei.

GAZETA

TRANSILVANIEI.

Monarchia Austriaca.

Autonomia Transilvaniei in uniunea cu Ungaria mai nainte de a 1530.

In Nr. 48 alu acestei Gazete prin articululu titulatu: „Autonomia Transilvaniei” amu datu precum credemu lectorilor nostrii ma-
terialu si ocasiune, in urm'a careia se caute fiecine in documintele istorice si se'si castige singuru convictiunea in privint'a drepturilor de autonomia acestei tiere, dela a. 1526 incóce.

Pentru periodulu de timpu dintre 1526 si 1691 amu si potutu in-
tarí mai multu adica a dice, ca pe atunci Transilvania si cu partile rupte catra ea din Ungaria a fostu chiaru suverana; acestu ter-
minu insa nu amu voit ualu aplicá pentru atunci inadinsu.

Acelu articulu alu nostru a fostu precum aflaremu mai tardi, forte reu priimtu de catra colegii nostrii dela Clusio, eara acésta din acea causa, ca dumnealoru a esplicatu acea comunicare a datelor istorice că facuta cu scopu antiumistu. — Intr'aceea totu noi diser-
tantu in Nr. 53 mai pe largu despre „uniunea Transilvaniei cu Un-
garia si de natur'a aceleiasi, amu venit u la acelu resultatulu cerce-
tarilor noastre, cumca nationii romane din Transilvani'a nu mai are
se'i pase nimicu de acea uniune, ci ca aceeasi este curatul numai tré-
b'a casei domnitóre austriace si a suveranului ei; de unde colegii nostrii din Clusiu potea se incheie, ca cu noi n'are se'si mai sparga caplu nimini pentru acea uniune.

Cu atat'a s'ar si potutu incheie disputa nostra despre autonomia si uniune.

Cu tóte acestea credinciosi promisiunii nostre date in susu citi-
tii Nri, constrinsi totuodata de a indeplini lacun'a disertatiunilor no-
stre istorice pe seculii mai nainte de 1526, ne vomu impulpa că se
deslegam intrebarea déca Transilvania in seculii pe candu se dice ca
a fostu unita cu Ungaria va si avutu vreo umbra de autonomia, seu
ca legislatiunea si administratiunea ei a fostu cu totulu nulificata si
contopita in Ungaria.

Este ina óre timpulu de a face la studii istorice, de a resbate
prin bibliotece si archive locuite mai multu de sioreci? Nu; ei ne
vomu folosi că in fuga numai de resultatul studiilor facute de altii
pe catu s'a potutu din acel seculi, in carii scrisul era numai că de
lucu, pastrarea de chrisóve si protocole in archive o raritate, că se
tacemu ca si din cate s'a fostu pastrat, dupa timpuri s'a devastat
si nimicitu prin focu si vandalismu.

Mai multi din lectori cunoseu carticie'a publicata la an. 1844 de
consiliariulu Iosifu Bedeus de Scharberg, titulata: „Die Verfassung
des Grossfürstenthums Siebenbürgen aus dem Gesichtspunkte der Ge-
schichte, der Landesgesetze und des bestehenden öffentlichen Rech-
tes.” —

Reposatulu Bedeus cu tóta istetimdea sa pe la 1844 nu a potutu
prevede nici anulu 1848 cu atatu mai pucinu 1860; asia elu cu pri-
vintia la autonomia Transilvaniei pana la 1526 scria dela pag. 25 in-
nainte unele că acestea:

Totusi Transilvania si pe catu a fostu impreunata cu Ungaria
isi avea dietele sale separate (osebite), si cele trei nationi de statu
(nobiliu, secuii si sasii) apucasera mai de multu a tiené adunari comu-
ne; aceeasi ina nu era de a se privi atatu că corpori legislative, ci
chiamarea loru era mai cu séma a publicá legile decretate in dietele
Ungariei; pe lunga acésta invoirea de a priimi si a împartí contribu-
giunile cerute de rege, seu si deliberarea in cause de judecata; eara
déca se mai incheia si alte decrete, acelea privia numai afaceri spe-
ciale pentru Transilvania, mesuri pentru apararea patriei in contra

Pentru tieri straine 7 f. 35 cr. pe 1
sem., si 14 f. 70 cr. pe 1 an. Se pre-
numera la tóte postele c. r., cum
si la toti cunoscutii nostri DD
corespondinti. Pentru serie „petit”
se ceru 8 cr. val. austr.

inimiciloru din laudru si din afara si uniunile pentru aparamentulu
reciprocu — Diete de acestea speciale se conchiamá uneori prin in-
susu regale, de regula insa prin vaivodi. Acésta se adéveresce prin
mai multe exemple care se voru enumera mai la vale, eara mai vir-
tosu acea instructiune data de regale Ferdinandu I. la a. 1555 vaivo-
diloru Franciscu Kendi si Stefanu Ruszkai, intru care se dice mai an-
teiu, ca acestia trebbe se aiba tocma acelu cercu de activitate, pe ca-
re'lui avusera si vavodii de mai nainte (auctoritate illa sint qua pri-
ores Vavodae — fuerunt).

Presiedint'a in acele diete ale Transilvaniei provinciale o pórta
uneori regale, alteori comisari seu plenipotenti regesci denumiti ina-
dinsu, eara mai de multe ori vavodulu.

In documintele seu chrisóvele, vecchi se afla multe exemple pen-
tru tienerea de diete provinciale in Transilvani'a. Din aceleasi scó-
temu aici in ordine chronologicu atateá cate s'a gasit u pana acum
(pana la an. 1844).

In an. 1322 scrie vavodulu de atunoi: Nos Thomas Vajvoda
Transilvanus et Comes de Zonok — — — Quod cum anno Domini
1322 in octavis Paschae in Keresztes una cum Regni Nobilibus, Si-
culis et Saxonibus, ubi D. Episcopus Tránsilvaniensis et discreti viri
intererant, Magister Gyegus filius Nicolai — — adstendo Nobis sig-
nificare euravit quod Comes Kükülló quasdam possessiones suas —
— vellet attrahere, seu ampliare ad judicatum suum.

Adica: in a. 1322 se adunà dieta, pentru că se jude intre nobili-
mari (dintre carii unulu dupa nume sămana tare á si fostu romanu),
pentru rapire de tienetu seu mosia.

In 1363 se adunà o dieta mare in Turd'a — (unde in acel seculi
se adunà forte desu, pentru Turd'a era cetate, eara nu satou că in
dilele nostre); acolo se impacă definitiv o certa mare dintre Ioanu
fiulu lui Nicolae in contra episcopului transilvanu din caus'a mosiei
Uióra. Acea dieta o conchiamase voivodulu Dionisiu.

1398 Regele Sigismundu avendu se impace o diferintia mare es-
cata intre nobili si romani din caus'a platii diecimeloru promite
Transilvaniei ca va conchiamá dieta, ca va veni si elu la aceea: „Ven-
turi tandem in vestri medium deductis vobiscom inibi expediendis lon-
gioribus tractatibus et consiliis in his et aliis disponemus finaliter
— — — ad quod cuiilibet statui aequum fiet, secundum justam ra-
tionem.

1427 a tienutu totu Sigismundu o dieta in Brasovu, in care s'a
tractatu pentru tienerea armatei si pentru vinderea sarii, — doue afac-
eri de prea mare insemnata.

1437 faimós'a dieta in care s'a inchiegatu cea din taia uniune
a celor trei in contra unuia in dilele voivodului Lorandu Lepes
in orasiulu (oppidum) Capaln'a (Vedi P Maior. Eder. Supplex li-
bellus. Arpadia etc.)

1439. Regele Albertu conchiamase o dieta generala in M.
Osiorhei.

1454. Dieta generala ear' in Capaln'a.

1455. Dieta generala conchiamata de Ioanu Corvinu Hunyad ear'
la Turd'a.

1459 a fostu earasi o dieta generala forte interesanta la Medi-
asiu, in care s'a incheietu o noua uniune a celor trei nationi,
care apoi s'a coprinsu intr'unu actu seu documentu publicu — ca datu
din diu'a s Ecaterinei.

1461. Vicevoivodii George dela St. Ivanu si Benedictu Gebarth
conchiamara o dieta generala la Ernotu (Radnotu) in nisce afaceri
forte grele — in quibusdam perarduis earumdem partium Transilva-
narum negotiorum expeditionibus, cum dice documentulu.

отірпі съмъ врелө ші ръдъчина ръвлыі, а зреі ші а сер-
вітвій, адевърѣ къ ачеа квръ ар фі чева кам еотраординаръ,
Лисъ форте сігвръ ші тъптвійбре. —

Брашовъ, 19. Дечемврѣ 1860.

Чел 42 копчетъдені карій аѣ свѣскрісѣ програма
din Braшovѣ.

Brasovu, 14. Decembrie. Alalta eri, in adunantia magistratului si comunitatii centomvirale depuse juramentulu celu vechiu alu constitutiunei sasesci nou alesu/u si dela locula inaltu intaritulu oratoru D. Franz Greissing, fiindu salutatu de catra magistratu cu o cuventar', la care respunse D. oratorulu cu multu tactu, aratandusi bucuria, ca sasii earasi isi recastigara institutiunile avute de 700 ani, dupa diplom'a imperatésca, care sa se silésca a le reînsfintia cu moderatiune. —

Faima apoi dice, ca bar. de Salmen va reîntră în postulu său de graf al națiunii sasesci; precum și ca de consiliari la cancelaria de curte să ar fi denumită DD. Angialu, Bansí, Roth și Cosma din Zărandu, ceea ce încă nu se știe oficialmente.

Lipova in Banatu. Orasul nostru avea odata unu nume forte
intudru, pentru romanismulu ce se desvoltase in sinulu lui. — De era
veru o causa de dreptu, seu de vietia pentru nationalitatea romana,
romanii si uia puterile materiale si morale, si lucra pentru tote la-
ce avea dreptu, ce era bunu si frumosu. Si de nu facura ei minuni
in Lipova, ni-au lasatu macaru suveniri de nationalitate. Unde e unu
Giurgiu, si Stoica?! si altii, — de ar mai trai! —

Acumă candu avemu libertate sa graim și sa facem pentru na-
tionalitate ; caudu avemu egalitate ca se ne executam drepturile nô-
stre, ce ni li-a datu Dumnedeu și Imperatulu ; candu tôte popoarele
din imperiu se destépta și apera ce e alu seu, noi tacemu, nu pentru
ca amu vre toti se tacemu, ci pentru ca nu vremu toti se vorbimu și
se facem ce se cuvine, ce e iertatu și ce putem. — Asia, — cle-
vetim despre alte nimicuri, eara nu despre aceea, p. e. cum se a-
vemu mai bine grije de cultur'a tinerimii romane ; — cum se introdu-
cemu limba romana la comunitate, de órece suntem aprope de 5000
de romani, și ceialalti sunt pe jumetate séu baremu sa se lucre și în
limba nostra ; — cum se cetim cu totii — dela carii se cere —
diurnalele romane ca se scimă ce facu popoarele în tiéra, și ce facu
romani ; — cum se facem din candu în candu, catu putem, și noi
ca altii buni cate o colecta, p. e. pentru fundului Gazetei, museului din
Blasie, monumentulu lui Marianu etc., caci tôte sunt pentru binele
publicu romanu, și pentru propasirea și marirea lui ? !

Ci noi — (sa ne marturisim pe catele, döra ni se voru ierta) — dormim pe cauza nationala, apoi déca ne trezim, ne mai sfadim pentru simpatiele si antipatiele catre alte popore, ma (sia spusu numai la urechia popei) unii ne lapadamu si de interesulu nationalu, abdicem de viitorulu nostru mai hunu, si de si avemu intre noi, pe unii carii se sciu astă mai bine in timpulu de adi, nu-i bagam in séma, caci totuinsulu ne facem cu capulu mare (dar' durere ca-su si góle), si diplomati cu deosebite politici, atunci candu care din care se incarca pe — noi. — Atata numai ne mangaine, ea mai cunóscem si in alte parti — prepadiți. —

Sunt intre noi, si cu inima romana, si facu ce potu, dar' ce ar trebui nu potu fara altii, si acesta e tota durerea. — Insa lasa ca tota vinu la mesura, si innaintea tribunalului national voru si intrebati, pentru ce mai profanaza numele de romanu ??

No, iéca nouitate din Lipova, — ca se nu remana cumva ora-
siul acestuui vestit ușă — din jurnalistica, — ca ar fi paguba pen-
tru statistica.

ОНГАРИЯ, 10. Дечемвре. Єпъ телеграмъ а 181 „Bandepe“
анонцъ, къ адѣнареа комітатенъ се дескіеъ ма 10 ѿре. Комі-
татъ ера фортъ бине репресіантъ ші къ тобъ таса do попорѣ
не din афаръ ordinea п8 се тврбърѣ. Комітатъ ера констітутъ
го гасовъ ар 1848. Комітетъ веји дине dimicinnes.

не басеа яп. 1848. Комітетылъ веків ұші деде зімісіндеа.

Онѣ касъ фортे фаталъ се ұлпажтуплѣ ұп Сағінѣ ұп
Ұнтаріа де кѣтръ Моравіа. Оны повілѣ таріарѣ шеңіндѣ ла о
тасъ къ әнѣ плағарія таріарѣ ұнчесінръ а ворбі деспре політікъ.
Нобіліялѣ zice, къ акымт еаръші віне тімпвлѣ, ка аристократіа съ'ші
рекапете фрептвріе лягате къ сіло. Плағаріклѣ zice, къ ачеста
нъ ва маі фі ка ұлпайте de 1848, атапчі пемешілѣ түрбатѣ стрі-
гъ, требезе се віпъ еаръші тóте аколо, ка къндѣ ва ұлакшака не
әнѣ къне ка ачеста de ұзрапѣ съ нъ аібъ маі тәітѣ de a рес-
оннде дектѣ се деңғанѣ 5 фр. Ұзрапылѣ ұл республика, атапчі ші
еї ар деккіла не тоці пемешій къ фурка. Немешілѣ Фуріосѣ лягъ
әнѣ квітѣ ші 'лѣ вѣрж ұл пыптечеле ұзрапылѣ де вр'о кътева
орі! Вомѣ пѣнди ла nedéпса пемешілѣ, ші ка че жүдекать
ва авѣ. —

Viena. De atatea dile imblatescu Gazetele Viene resignarea min. gr. Goluchovski si denumirea de ministru a renunitalui barbatu

D. de Schmerling, care inca abia s'a facutu. Causa intardierei aru si fostu, ca Schmerling pretinde publicarea statutelor renumitului sedera-listu gr. Stadion, egalitatea confesionala, despartirea administratiunel de justitie, juri, si alta lege de presa dupa spiritul modernu.

Cronica straima.

ІТАЛІА. Рече Вікторъ Emanelъ фѣ пріімітѣ дп Січіліа къ фортѣ таре къідэръ, ші ашъзъндѣ аколо губернія ла 7. се ренторсе дп Neаполе. Армата че се афль ла 300,000 се дт-парте дп чеа de свдѣ овпѣ команда лві дела Рокка, къ кортель дп Neаполе ші чеа de нордѣ къ кортельялѣ дп Milanѣ спп Чі-алдини, еаръ ресерве сппѣ Ламарторас, каре тотѣ органичезъ ла речименте пбве. Парлам-птулѣ впіїтії Italіе се ла deckide дп Ianваріш ші дп вогнѣ вогнѣ лві се ва прокіїтма C. Emanuele de рече алѣ Italії, авѣндѣ асеквраре, къ Франца ші Англія дпдатълѣ ворѣ реквіште ші 'ші ворѣ акредіта солії лорѣ ла нова Italіе.

Ла Гаета се аштептъ о ескадръ, че порнеште din Ценва ші каре ва блока Гаета de кътръ таре. Newste търбърърі реакционаре ічі ші кóлеа ле респинсе гвардия ; еаръ какса Ромеі стъ тапкъ тажжипылж де а ce decdъсна Папа дп бапі.

Дела Ценза се скрие ѝп Парисъ, къ плаќање с гата ка о со-
читеате регулатъ де коръбъ съ цинъ комплікацијнна пе'птервртъ
јупре Ценза ши Галаци, поте депнатијнна din Принципате, каде
турске ѝп Neаполе опре а салата пе Викторъ Емануелъ аз datъ
окасијне жарпалејоръ цертане, а лъці ideaа, къ Италија с'ар фі
јупделесъ къ Принцвръ ѩп каква статъ инфицирдъ ла Днпъре
свпъ корбна лві. Ачеста се ворбі таі ері, къ е intenџијнна лві
Наполеонъ, дисъ дррере, къ асеменеа ickодиръ цертане ѩп вртъ
тотъ еі ле акацъ де гътвлъ ротъпвлъ, къ елъ ар вреа пътai
Dако-Romania, квт о Фъкъ актъ „Banderep“, пентръ ка съ пе
потъ челъ пвдіпъ свитъ стетъ de преписъ, а пе ирегъті апъсаје
къ реешіреа лоръ ла свпремаџіе. Фаште, пз ворбелое свнт dea-
жапсъ ла асемені преписъ ръвтъчбсе.

ФРАНЦА. Паріс. № 24. Ноємвре фъкъ Лттер. Наполеонъ III. о скітваре ти політика інтерібръ, каре окепъ актъ тозъ преса европеанъ ши дипломатія. Елъ dede сенатуалъ ши къщіріоръ дрентъ de а вата асвпра adreeei la къвжнтулъ de тропъ, каре се ва диккта ти пресенца комісаріоръ губернаторъ, че воръ da declaschiр асвпра політичей інтернъ ши естернъ. Регламентуалъ леционаріонеі с'а отрътватъ ши корпъ ши лецилатівъ і с'а datъ дрентъ а пропагне скітбъръ ти леци. Министръ фъръ портфолія къ прешедингъ ши тетбръ консільялъ de статъ воръ апера пропагнеріле de леци. Министръ вълъ касеі лттерътъ с'а лттернітъ къ атрабътеле тарелъ тарешаілъ алъ палатуалъ. Министръ вълъ din Альберіа ши колонії с'а педикатъ ши негóціе колоніелоръ с'а вітъ къ министрівъ de mapінъ. Chasseloup-Laubat се denxmi de министръ таріні, адміралъ Хамелінъ de таре канчеларіз алъ леционеі de ондре, Дека de Малакоффъ de губернаторъ цепералъ ти Альберіа. Дея министрівъ de кълтъ ши інструкціоне саіл лватъ ратбріле че из таіе неміжочітъ ти лінвъцътажтъ ши с'а свпсъ министрівъ de статъ. К. Валевскі а реінтратъ ти актівітате, Персіни, фостуалъ солѣ ти Англія с'а denxmitъ de министръ de інтернъ, Foscade La Roquette de min. de finançe, Billault ши Magne de министръ фъръ портфолія. — Тотъ Францу се 'мвквръ, къ Лттератуалъ а фъкъшъ ачестъ кончесіоне констітюціональ de cine ши din конвінціереа de допінціе попорувлі. Се поте, къ лвкврі тарі воръ вені ти політикъ ши Наполеонъ вреа ка паціонеа франчесь се iea нарте ши la декретърі політиче естернъ. С'а ши datъ mandatъ контредміралъ Лабръс, ка съ се ппъ флота фръпческтъ ти старе, ка ти Мартіс се порпёокъ черпндъ лттерпецівръріле. Былъ лттернітъ de 700 шіліоне стъ ти пето, ка ши чедъ capdinezъ de 150 mil. — Пентръ пресъ с'а denxmitъ о комісіоне, ка съ черчетеze към с'аръ лттеръка лівертатеа ei, речпъндъ пеатакатъ рѣтai dinactia.

Персии ші еміте ғп Monitorів о черквларе асұра лаңеі де пресъ, ғп каре декірь, къ декте партітеле ші скрийторій респек-
тъндѣ воінца попорвлі Франдеі, ғпцелегѣ лібергатае пресеі ғп
сепсияш ачеста, атвпчі арт. къ адтопіцівпіле въ ретънѣ дітеръ
тёртъ. „Преса пбте діеккта аввсэріле ші лакръріле адміністра-
ціянеі ші а дескопері недрептъдіріле“, пытал ғп контра dinastieі
ші а статыялі съ въ со факъ атаче. —

DIN ПРИНЦИПАТЕЛЕ 8NITE пътните шлагера, към адмиралата
де послан катеренорък се във Франция до 29. Dec.

М. Са Domnitorulă Прінціпаторовъ роюне соки № 19. din
Іаші ші Dvmitinekъ пріті мрфъцошареа Фундіонаріоръ ші авторъ
потавілітъці ші көтерчіанді, ккъ каре окасіуне ле ворбі фптре ал-
теле ші ачестеа:

„Domnisoră, въ възг къ плъчере; въ рекомандъ съ въ лин-
иците деопре педорочитеle **Архимандритъ** дела Краюва ѿ Плоешти.

унде губернатор пріп тъсърілі пеңесарії а потолітіші а пеңтра-
діоатіш ефектелі кпей реле воінгі, ші ақыт таңістрадіа ва шті а
декопері пе авторій асторік непорочіті філжанпілірі ші рідіка
маска үнелтіторілор.

Noi, ка Domnă, вомъ дунтімана асторік де ұнчекърі, пе
унде се ворі іві, кя жына побстръ арматъ.

Дп үртъ Мърия Ca adrecsندsce кътъ Domnă пегвъторі де
фауъ, ұнтре каре ера ші D. Позіхрониаде, леа зіс:

,Амъ възятъ кя тіраре, Domnă, къ парте din пегвъ-
торі венігі din стрыпнітате кари 'ші аж фъкътъ стъріле ұн церъ,
аж ұнченпітъ съ фактъ тішкърі ла чеа д'птьіз конгріевініе че
фиръ ұндатораді де леңе а да.“

Кътъ тілідіе: „Domnă, цера штіе къ аре о арматъ
пе каре се побе ресима; ұнсъ де ші Ұнбістръ ұн есектарен
ординаторіп ға требе съ аведі алта ұн прівіре декътъ рестатор-
нічреа ordinei, тотші афаръ де акціонеа тілітаръ съ філі блажні
ші съ добедіді къ дісчіліна а дебенітік реалівініе арматеі ро-
тъне. Аді доведітік пріп а востръ сперци, къ штіді а ліпшіті
пе Domnă комерчіані, дандык гаранті ұн фаптъ де рестатор-
нічреа ordinei.“

NOBICCIМ. „K. Z.“ скріе, къ констітюшініе din 1848 са
прокітматъ ұн Biena, пептъ провінціеле аустріаче ережітаре.
Статута ліві Голховескі сең ретрасі ші десфіндатъ къ ұнтрареа
D. de Штерлінг ұн министерів. — Оаре ұн Ұнгарія ші Ardeal ұн
вомъ ста? Оркем, пімаі де поі фъръ поі се ға devidъ
німе. Аста ва се зікъ а фі фратернітате ұн констітюшіоналістъ:
Се аскілтътъ къ тоді пімаі де леңеа че пі о аж фъкътъ репре-
сіптаңілік глеміші де поі ла diete, сең тімпілік, Саверан; формеле
аж локъ пімаі ұнтре ғаштамані. —

Конте Етерікъ Міко фъ ұн 10. Дечетмьре п. denktitd
де губернаторів провікоріс пептъ Ardeal.

,O. D. P.“ скріе, къ Австрія а протестатъ ла тóте пітеріле
ұн контра ғаштамбеселорі аціпірі че ар фі ұнченпітъ ұн Прінці-
пата ұн контра Австріей. — Тотъ одатъ, къ Прусія концептреэъ
аршатъ ұн Сілесія спре а domini neodixniріле веңіпілор.

Dela Константінополе. Пóрта протестеазъ ұн контра ұн-
чекърілоріп cardinale de a стрыпорта арте пе коръбіи пе Ұнпіре
дінтре карі ұна о прінсе къ хъртіи ші арте.

Лп дрентаре. ұн Nr. трекътъ колвітта din үртъ, ко-
лоніа а 2 а, серія 38 ұн локъ de 8 четеште: 98 de інші; серія
44, ұн локъ de Пода четеште Пода.

Пéтра Бззевлі, 10. Октябрь 1860.

ПІСЕЧЧНЕА ПОЛІТІКЪ А НАЦІОНЕНЕ РОМЪНЕ ұн APDEAL,

фауъ къ вотвлі тажорітаті ұн сенатыл імперіале.

(Ұртаре din Nr. 50.)

Дрентаріле съ паскъ ші десфъшвръ ұн віеңъ. Дрентаріп іс-
торікъ пе есте алчева, декътъ леңітіа реквіштере, а дрентарі-
лоріп, ескате пріп десфъшврареа віедеі.

Тжкълі че а датъ сенаторылікъ Аверсперг аре къ атътъ таі
таре ұнсемпітате, къ кътъ тоді карі аж қважітатъ ұн үртъ
дакесілі, лаң аж прімітъ de ғашп.

Днъ сенат. Аверсперг форміа констітюшініе Ardeal ұн din
nainte de 1848 аңтітъ, а фі пімаі пріп повіліте сіздікті, фо-
люсітъ ші ұнтребінідатъ есте шердітъ, дрентаріле статрілоріп ші
ordinatorіп църеі Ardeal ұн dinainte de 1848 аж ръзъвітъ. Дечі
дар' че аж ръзасъ? Фіндкъ, dela ұнченпітълік сектаілі а 16 де-
днъ десвіжіршіті ұнвінцеро а революшініе Ibi — Pulus magnus de Vajdaháza vexiliter universitatis hungarorum et valachorum — (1437) ші а ліві — Antonius magnus de Buda,
— ші ставліреа үніріл повіліте къ сасій ші съкіл (unio trium
nationum) пріп делтірареа ачеліе революшініе, фъ тотіодатъ де-
мілітаратъ пеңделінік веkea констітюшініе а Ardeal ұн, каре domnia
пе тімпілік dietei констітюшініе dela Альба-Желіа din 1291, ұн каре
рекеле Andreev III. зіче: „Cum nos universis Nobilibus, Sa-
xoniibus, Siculis et Olachis apud Albam-Juliam, pro refor-
matione status eorum (sic) congregationem cum iisdem se-
cissimus“ — каре констітюшініе ұні аре ръзъвітеле ұн қважітъ
Ешкълі, піжітате ла anii de'a Христесъ 904: „къндік ротъній
дедеръ тъна къ ғашпіріл, de ғашпъ воіа lop, ші шаң алесъ Domnă
пе Твхтеттік татълік ліві Хорка.“

Днъ делтірареа ачестіе констітюшініе веke п'а ръзасъ
алта, де кътъ ачееа, каре днъ вотвлі тажорітаті а перітъ ші

ръзъвітъ, пептъ къ а фостъ ескісівъ а стателоріп ші opdi-
пелор.

Сен. Топерцер. „Днъ кредевіл тед чеа д'птиел обіспішіп
о'аф фъкътъ, пептъ деосебіреа інстітюшіпілоріп політіче ұн прі-
віца тімпілік din каре съ трагъ ть алътъріл а піререа
тажорітатеі, квіткъ деолегареа асторілік де ұнтресірі пріп се-
натъ пе есте къ сіфатъ, піче къ пітіпдъ, чі дебе лъсать ла ұн.
ұнделепчіпіе а губернатор, ка съ алғы атътъ қажітъ, де каре съ
акеде фірмъ, кътъ ші калеа ші тодрал, пе каре ші квітъ съ'аф
акеде.“

,Темеівлік егалітатеі ұнрілоріп ұн ұнделегъ къ атътъ, ұн
егалітатеі інстітюшіпілоріп політіче, пре кътъ ұнтр'ачеа, ка піче
ұна съ н'аібъ прекemptпіріе престе алта, піче съ пів тымле днъ
данса, чі прекempt зіс коптеле Клат: „пз събордінайшіпіе, чі ко-
ордінайшіпіе. Декъ стъ ачестіа, апой де сіне үртезъ квіткъ темеіла
monархie аустріаче пе е алчева, де кътъ сквіреа, пітіреа ші
десволтареа националітълілор, ұн каре заче ғаштате, пітіреа ші
търиа monархie.“

,Анкредінділік пеңдікіе пәдіоналітълілор, квіткъ пе сіптілітіе а
ұнкеіе картса історіеі дрентарілоріп ші datinелоріп саle, еле ворі
шті а сіздіні пе ачестік статъ, пе ачестік тестаментъ къ чеа din
зіртъ пікітіріп de ғашпіе а лордъ.“

Фіндкъ ачестіе інстітюшіпі політіче сіптілітіе, ка сінгірі
пітіліл пріп коплактареа ші сіппагіа понбредоріп съ ұнтр'е ұн
віеацъ.“

Din қважіттареа ачестік сенаторіп се веде, квіткъ вотвлі та-
жорітатеі пе о спзне, din каре тімпілік datézъ дрентаріл історікъ,
де каре ар аве съ се леңе ноза organicаре а ұнперъціе, ші
каре інстітюшіпі політіче din тімпілік dinainte de 1848 съ се adвкъ
еаръ ұн віеңъ ші լвкрапе, чі тóте ачестіе сіпті лъсате ла ұнта
ұнделепчіпіе а тропылі; днъ джесілік ғаштате ші пітіреа ұн-
пірьдіеі заче ұн апърареа националітълілор.

Де ұнсемпітъ есте ачеса ұнпрецивраре, квіткъ піче ғашпъ
din сенаторіп, карі аж қважіттареа пептъ вотвлі тажорітатеі, пе
фъръ ұндрептатъ пріп апърьтіоріп ачестікі вотъ, къ доар пе л'ард
фі ұнделесе үніе, батъркъ пе пітіліл съ департъ ұн ворбіре ғашпілі
de алді, асторілік кътъ ешті сілітъ а крде, къ тоіл аж апъ-
ратъ үніе.

Чеі таі твялі, піче кіаръ сенатор. бар. Ліхтенфельс, каре а
статъ пептъ вотвлі tіnорітатеі, пе фъ ұндрептатъ ұн тжкълі,
кар'ліл дз джесілік пептъ вотвлі тажорітатеі, ұн қвітіліе ғаш-
тътіріп джесілік зіче:

,Din қважітъріле үнітіе ұн асть адкнаре пріп тедвіларіп
комітеттілі, амъ ұнделесе, квіткъ ачеле інстітюшіпі дебе ұнделе-
лесе, каре аж domnіtъ ұн Ұнгарія ұнпінте de 1848; ұнсъ крепд
квіткъ ачеле, аж дебе ұнде стрытатърі ші скітіеърі ұн твялі
форме ші прівіліде, сағ днъ кътъ зікъ Ұнпінде ұн дебе ұнде
де ұнтріпіріе каре таі адкнесе ұнпр'ачеа стъ, ка пе війтіріп пе
льпъ повіліне съ іса парте ла репресентаре ші чесалалтъ парте
а попоръ'орд, пріп үртареа констітюшініе, каре а фостъ фъкътъ
пітіліл пептъ повілітіе сінгіръ, съ се стрытатъ ұнтр'о консті-
тушініе пептъ поворбл ұнтрегъ.“

Еді въдѣ ұн ачестіе тóте пітілік алтъ, декътъ ачеса рекві-
штере, квіткъ констітюшініе аша кътъ аж фостъ таі пітілітіе, пеп-
тъ війтіріп пітіліл побе ста, Фіндкъ темеіліе еі, челе de қып-
тепітіе сіпті къ піптіпдъ.“

Апърьтіоріп вотвлі tіnорітатеі іај арпкатъ ла тажорітате,
квіткъ вотвлі сі, пе търціпешітік үкірлітілі пітілік, п'ші сінгірі
піререа ші пілаплі лътірітілі; тажорітатеа о реквіштере ачестіа,
ші зіче: къ токта пептъ ачееа есте вотвлі еі ғашп, Фіндкъ п'ар
фі къ сіфатъ, ба кіаръ періквілосе, а да deолегаре къ деамъроп-
татъ ші къ тóте ле ласть ла ұнта ұнделепчіпіе а губернатор.

Nr. Pres. 24078 1860.

1336

Publicare.

Лъцкълік сіңі кілеа ачеса пірере грешітъ, квіткъ білетелі
челе побе de монетъ кътъ de 10 крічері, ка прівіліде ла тестамът
зінгірекъ, ар авеа ва'ре de 10 крічері мон. конвепц., дрентарі-
ачеса ұн үртареа емісілік ұнпілікілік tіnістіріл ч. р. de фінанце
din 2. Дечетмьре 1860, Nro. 5051 се adвче фікътъріа амінте,
квіткъ ачестіе білете de монетъ, de бръ че ұн статула імперіалі
аустріакъ валбреа аустріакъ есте сінгіръ валутъ леңігітъ а то-
нетеі de үръ, de сіно се ұнделеце, къ пітілі 10 крічері ной-
потъ ұнфыліша.

Сібіл, ұн 10. Дечетмьре 1860.

Дела ч. р. губернатор таі пептъ Ardeal.